

На основу члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС и 14/16), члана 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.53/09) и члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13, 95/16, 98/16, 124/16 и 144/16), Градско веће Града Ниша на седници одржаној, дана 08.05.2018. године, доноси

ПРОГРАМ ИСПИТИВАЊА ЗАГАЂЕНОСТИ ЗЕМЉИШТА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2018/2019. ГОДИНУ

I - ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Земљиште је танак површински слој земљине коре и убраја се у условно обновљиве ресурсе. Интензивним коришћењем земљишта, долази до промене његових карактеристика и састава. Промене у земљиштима као последица процеса деградације, одвијају се постепено и тешко су приметне у краћим временским интервалима, а условљавају промене функција екосистема. Урбана земљишта, у односу на рурална, често су више изложена антропогеном утицају због веће густине насељености, интензитета саобраћаја, близине индустрије. Загађивање земљишта јесте уношење загађујућих материја у или на земљиште, узроковано људском делатношћу или природним процесима, које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи. Дуготрајно уношење загађујућих материја у земљиште може довести до трајне контаминације земљишта и подземних вода, а човек обављајући своје уобичајене активности долази у директни контакт са загађеним земљиштем.

Једна од мера очувања квалитета земљишта је праћење присуства загађујућих материја, мапирање подручја оптерећених загађујућим материјама, а све у циљу предузимања адекватних мера заштите.

II - ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Циљеви испитивања земљишта су идентификовање састава и особина, праћење процеса у њима, као и откривање извора емисије загађујућих супстанци којима је изложено становништво, природни ресурси, биљни и животињски свет, процена нивоа опасности и утврђивање мера заштите. Наставак мониторинга земљишта у урбаним зонама, са циљем утврђивања квалитета, врсте и нивоа загађења, омогућава допуњавање базе података о степену и карактеристикама загађења, о врстама присутних опасних и штетних материја, као и праћење стања загађености земљишта по градским зонама са евалуацијом вишегодишњих трендова.

Идентификација оптерећених подручја са дефинисањем посебних мера заштите од загађивања, уз адекватно информисање и континуирано извештавање јавности, има за циљ унапређење стања животне средине и здравља популације.

III – ОБИМ И МЕТОДЕ ИСПИТИВАЊА

У складу са Уредбом о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник Републике Србије“, бр.88/10), Програм испитивања загађености земљишта обухвата:

- број мерних места, врсту локалитета и начин приказивања распореда и положаја мерних места;
- листу параметара који ће се прикупљати на местима узорковања земљишта;
- листу метода и стандарда који се користе за узорковање земљишта, анализу узорака и обраду података;
- начин достављања листе метода и стандарда који се користе за узорковање земљишта, анализу узорака и обраду података;
- начин дефинисања временске динамике узорковања земљишта, анализе узорака, обраде и приказа података, достављања података, као и извештавања;
- начин одређивања стручних акредитованих институција које ће вршити системско праћење квалитета земљишта.

Локална мрежа локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се за праћење квалитета земљишта на територији града Ниша. Локалну мрежу локалитета чине допунски локалитети који се одређују на основу мерења или поступака процене за које нема података о нивоу загађујућих материја, у складу са потребама и могућностима.

Испитивање загађености земљишта у 2018/2019. години, врши се анализом 80 узорака, (40 узорака у јесењем периоду 2018. године и 40 узорака у пролећном периоду 2019. године) са локалитета на подручју територије града, узорковањем површинског слоја са дубине од 30cm и композитним узорковањем.

Узимање узорака ће се обављати у оквиру следећих локалитета:

- земљиште у околини индустријских објеката;
- земљиште у зони утицаја очишћених несанитарних депонија и нехигијенских насеља;
- земљиште у близини великих саобраћајница;
- земљишта у зони утицаја станица за снабдевање моторних возила горивом;
- земљиште из дворишта јавних установа;
- земљиште са јавних површина;
- у близини градског грађевинског земљишта.

Положај мерних места биће приказан Gauss - Krigerovim координатама у извештају о испитивању земљишта.

Листа параметара обухвата податке и информације који се прикупљају на местима узорковања земљишта. Приликом избора параметара узимају се у обзир они параметри који могу достићи вредности које могу изазвати значајан ризик по људско здравље и животну средину. Листу параметара који ће се прикупљати на местима узорковања земљишта чине:

- Општи параметри: карактеристике локације (положај, тренутна употреба земљишта), дубина узорковања, киселост земљишта (pH у води и у електролиту), садржај глине, укупан органски угљеник и садржај органске материје (губитак жарењем на 550° C);
- Специфични параметри: тешки метали - бакар (Cu), цинк (Zn), кобалт (Co), арсен (As), олово (Pb), кадмиум (Cd), никл (Ni), хром (Cr), жива (Hg) и органски полутантни -

полихлоровани бифенили - PCB, полициклични ароматични угљоводоници - PAH и пестициди.

Листа метода и стандарда који се користе за узорковање земљишта, анализу узорака и обраду података обухвата списак референтних метода и стандарда који ће се користити при реализацији програма за узорковање, анализу узорака, као и за оцењивање вредности концентрација. Стручна акредитована институција која врши испитивање земљишта у обавези је да у извештају о испитивању земљишта наведе листу метода и стандарда који се користе за узорковање земљишта, анализу узорака и обраду података.

Узорковање земљишта вршиће се у јесењем периоду 2018. године и у пролећном периоду 2019. године. Временски период узорковања и испитивања земљишта биће дефинисани Оперативним планом динамике реализације овог Програма.

Извештај о мониторингу земљишта садржи: број мерних места, врсту локалитета, распоред и положаја мерних места приказан Gauss - Krigerovim координатама, листу анализираних параметара, коришћене методе и стандарде, граничне вредности дефинисаних параметара, резултате анализе узорака и обраде података, процену степена угрожености земљишта на основу анализираних параметара и индикатора, предлог мера и податке о овлашћеном правном лицу које врши мониторинг земљишта.

Извештаји се достављају у складу са динамиком реализације овог Програма дефинисаним Оперативним планом, за јесењи период 2018. године и пролећни период 2019. године, у два примерка у писаној и у електронској форми. Коначни извештај о резултатима испитивања загађености земљишта доставља се заједно са извештајем о пролећном узорковању и испитивању у 2019. години.

Резултати анализе узорака земљишта приказују се у извештају табеларно, графички (мапирање свих подручја испитивања и мапирање подручја оптерећених загађујућим материјама) и текстуално, са закључком о стању на локацијама, предлогом мера за сваку локацију где су прекорачене граничне и ремедијационе вредности и препоруком за израду ремедијационих програма, као и описом начина и метода узорковања, врсте параметара и динамике даљих испитивања земљишта за сваку локацију где је регистровано прекорачење граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја или вредности које указују на значајну контаминацију земљишта.

Подаци добијени реализацијом програма системског праћења квалитета земљишта достављају се Агенцији за заштиту животне средине до 31. марта текуће године за претходну годину и користе се за оцењивање квалитета земљишта, као и за израду извештаја о стању земљишта и саставни су део Информационог система заштите животне средине.

Избор индикатора за оцену ризика од деградације земљишта вршиће се на бази очекиваног стања и резултата претходних истраживања на локалитетима где је вршено испитивање квалитета земљишта. Индикатори се оцењују на основу општих елемената за оцену ризика од деградације земљишта који су дати у Прилогу 1. Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма.

Степен угрожености земљишта биће одређен на основу вредности загађујућих материја датих у законској регулативи.

IV - АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Реализација Програма обухвата три фазе:

I фаза – Доношење Програма испитивања загађености земљишта на територији града Ниша за 2018/2019. годину, од стране Градског већа Града Ниша;

II фаза – Спровођење поступка јавне набавке мале вредности и избор стручне акредитоване институције, која ће вршити мониторинг земљишта и потписивање уговора;

III фаза – Реализација Програма од стране изабране стручне акредитоване институције.

V - ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Програм испитивања загађености земљишта на територији града Ниша за 2018/2019. годину, финансираће се из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине, предвиђених Одлуком о буџету Града Ниша за 2018. годину („Службени лист Града Ниша“, бр.130/17), Раздео 4; Глава 4.1; Функција 560; позиција104; Економска класификација 424 – Специјализоване услуге, од укупно намењене апропријације од 14.603.000,00 динара.

Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 549-15/2018-03

У Нишу, 08.05.2018. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

**ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ
ЗАМЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА**

Проф. др Милош Банђур

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Град као јединица локалне самоуправе један је од субјеката система заштите животне средине са обавезом чувања и унапређења животне средине.

Одредбама члана 69. и 70. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС и 14/16), утврђена је обавеза праћења стања и континуиране контроле животне средине, односно обавеза јединице локалне самоуправе да донесе програме и обезбеди финансијска средства за реализацију програма мониторинга.

Члан 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.53/09), дефинише да Градско веће Града Ниша, доноси програме за сваку календарску годину, на предлог надлежног органа за заштиту животне средине, који ће се финансирати из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине.

Члан 28. Закона о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр.112/15) дефинише да јединица локалне самоуправе обезбеђује мониторинг земљишта и одржавање базе података о стању и квалитету земљишта у складу са Програмом мониторинга земљишта.

Праћење квалитета земљишта у оквиру Локалне мреже врши се у складу са Уредбом о програу систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, бр.88/10).

Секретаријат за заштиту животне средине Градске управе града Ниша, припремио је Програм испитивања загађености земљишта на територији града Ниша за 2018/2019. годину, којим се успоставља Локална мрежа мерних места за праћење квалитета земљишта на територији града Ниша за 2018/2019. годину, одређује број и распоред мерних места, као и обим, врста и учесталост мерења.

Циљ реализације овог Програма је прикупљање потребних информација и могућност превентивног деловања у циљу заштите здравља људи и заштите животне средине, као и могућност информисања јавности о резултатима мерења као и Агенције за заштиту животне средине.

Програм испитивања загађености земљишта на територији града Ниша за 2018/2019. годину, доноси Градско веће Града Ниша, а финансирање Програма одобрава Градоначелник Града Ниша.

СЕКРЕТАР

Ивана Крстић